

ՀԱՅՐՈՒԹ-ԽԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԿԱԳԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱԹՈՂՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

**Ա. ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՊԱՅԹԱՄՐԱՎԱԾԵ
ԹԵԿԱՆՈՒՆԵՐՈՒ ՀԵԴԱՑՈՒՆ ՑԱՆԿԱՆ**

Ապրիլ 18-ին, ժամը 10-ին Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը ի նիս գումարուեցաւ Պատրիարքաների Դամինը, ընդ նախագահութեամբ Պատր. Տեղապահ Գեր. Տ. Մեսրոպ Արքեպահ.ի, կազմուել համար պատրիարքան ընտեղներու հնագանուն ցանկը: Ներկայ էր ժողովի կանչուած երեսունեօր անդամներուն երեսունվեցը:

Օրակարգի գործադրութեան անցնելի առաջ, կարդացուեցան անոր հետ առնչութիւն ունեցող եկու պատօնացիրեներ, անոնցմէ մէկն էր Պատրիարքական Տեղապահ Մրագան Հօր 14 Ապրիլ բուակիր գիրը ոռով կը ծանուցաներ Երուսաղէմի Վասիլ. Կառավարիչին քէ ամսոյա 18-ին և 19-ին Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը պիտի գրադէ պատրիարքական ընօրութեան գործով: Անապայդ գրաւիրենք:

ՀՀ 8365/15

14 Ապրիլ 1939

Նորին Վասիլութեան
Նահանգային Կառավարչին Երևանուի
Երաւանուի

Հերդ Վանմարտին,

Անցած ըլլավակ մեր ողբացեա Լուսնոնցի Պատրիարքին մասնաւն առգին աւանդական ծամբանակամոցը, մենք, Տեղապահ Երևանուի Հայ Պատրիարքաներան, ընտառ Ա. Սակորեանց Միաբանական կուստ և մեր պատօնութիւն մէջ հասաւուած Նորին Վանմարտի բարձր Պատրիարքի Դամիսուն և Մարտ 1939 թաւակիր և համա Ծ/6/39 պատօնացիր, կը հաղորդենք 2եր Վանմարտին քէ համաձայն մեր Միաբանական Կանոնացի 21րդ յօդատիրի՝ նրայրած ենք մեր Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը ու գաւառտ: իր առաջին նիստ, 18 ապրիլ 1939ին, երեսուրքի, զրափիր համար նախան նար պատրիարքի ընտրութեան ցործով և զատքին հաւաքարեամբ կազմուա մինչ թեկնածուենու ցանկը: Դամանք, համաձայն Պատրիարքան Կանոնացի 23րդ յօդածին ու բանիքարքին եւ ան իշխանութեամբ ու տուած է մէջի կառավարութեանը համա 1725/10/9 և 2 հունիս 1931 թաւակիր համակավ, հայաբան ենք մեր Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը գրաւառեա յաղոր օր, պարուն 19 Ապրիլ 1939ին, եւ մինչ թեկնածուենուն մէջին վեց-

նախանական ընտրութեան Գահակար Երևանուի Հայ Պատրիարքին Ս. Արքովին:

Նորինը Գահակարին անունի, Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը մանաւանաւան եղուկացին նու միասին, անդրշապէ պիտի ներկայացի 2եր Վանմարտին ու եկամուտին նորին ներկայացի Վանմարտին ի հասաւութիւնն ի համարեն անվիշտ բարուրութիւն եւ յաջորդարին ի հենց կայսրական լիակատար բարգաւաճութիւնն համար:

Կ'օգտին այս առիքէն, նւիսիս բոյս անդամներուն մէս, մեր սրազին Երախավայիսութիւնը յայներու Նորին Վանմարտին հասաւարութեան դրաւագաւառութեան վերաբերութիւնը յայն ուսած պատասխանութեան մէջնամեծութեան համար, եւ մեր բարուրութիւնը ու արքայական ընտանիքին կը մարդեն անվիշտ բարուրութիւն եւ յաջորդարին ի հենց կայսրական լիակատար բարգաւաճութիւնն համար:

Ցայտանու մեր խորիս յարգանենոր 2եր Վանմարտին մասմէ
անձնափառաւ եւ հաւատամօքնէն
Տեղապահ
Երևանուի Հայ Պատրիարքին

Ապա կարդացուեցաւ վերոյիշեալ պատօնացիրին ի պատասխան Նորին Վասիլ. Երևանուադիմի Կառավարչին համակը, որուն բարգաւաճութիւնն է հետեւեալը:

ԳԱՂԵՍՑԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹ-ԽԱՆ
JD 1/277 ՆԱՀԱՆԳԱՑԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՑՈՒՆ
17 Ապրիլ 1939

Հերդ Գեղամանիսին,

Պատի, ունիմ հանդրէիր, քէ թերթանան եւ 2եր Մրագանութեան թի. 8365/15 և 14 Ապրիլ 1939 թաւակիր համակը ու կը վերաբերի 18 Ապրիլ 1939ին սեյի ունեանի Ընդհանուր Ժողովի առաջին միասին յանձնու համար Պատրիարքան Արքունի 5 թիվանութեանը, եւ 19 Ապրիլ 1939ին սեյի սեննապիկ երկուոր նրանի հաստիքին համաձայն պատրիարքան վեշին ընտրաւիւնը, եւ կը տէղեացնեն 2եր ու 2եր գրութեան պարանակարիւնը արձանագրուած է հասաւարութեան մօս:

Պատի, ունիմ մեսուր,
2եր Մրագանութեան հանգան ծառան
ՄԱԿՐԻԱՆ.
Վասի Նահանգային Կառավարչի
Երաւանուի Համազին

Կարդացուեցաւ նաեւ Մրգոց Յակոբ-
եանց Միաբանական Ուխտի Կանոնացիրին
բարեփոխեալ ու կառավարութեան վաւե-

բազուած հետեւեալ յօդուածները, ի մասին
պատրիարքական ընթուրքան:

20.—Երբ Երևանիկի պատրիարքի վախ-
ճամի, Միաբանութիւնը իր մէջին Տէղապահ
մը կ'ընտեւ եւ Հոգատար Կառավարութիւնը կը
հաստատ զայն:

21.—Պատրիարքի վախճանութիւն բառա-
սուն որ յես Տէղապահը նիսի կը հրաժրէ
Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը, որ զայ-
ճի յուկարկութեամբ պատրիարքական ընտեհաց
հենանուն ցանք մը կը պատրաստ:

22.—Սուրբ Երևանիկի Պատրիարքի բն-
տեիիք անձը զնիք 35 տարի յրացուցած եւ
Միաբանութեամբ եսխկուպուներին կամ փար-
պատկերէն պէտք է ըլլայ, միանգամայն Միա-
բանութեամբ առաջանակ մէկը պէտք չէ ըլլայ:
Միաբանութեամբ յեն համարույթը այն
անձերը, որոնք Երևանիկի Պատրիարքին հա-
ւանութեամբ ազգային պաշտօններ կը վարեն:

23.—Յաջորդ օրը Տէղապահը երկրորդ
հիսի մը կը հրաժրէ Միաբանական Ընդհա-
նուր Ժողովը, որ այդ ցանքին մէջին կրօնից,
ուստան եւ քարի փառուց նկամամբ անհենէն
ակէի արծանառութիւն ունեցող անձը կ'ըն-
դուի զատքին յուկարկութեամբ եւ յուկարի քա-
ցածակ առակերպեամբ: Ընթեկեաց այս ցու-
ցակին դուրս անձի վրայ յուկարկութիւն չի
կրան ըլլալ:

Հնագործական արյունիքը կը հաղորդուի Սուրբ
Էջմիածինի Ամենային Հայոց Կարողիկոսին, եւ
անոր վաւերացումը սացուելիք յեսոյ՝ Հոգատար
Կառավարութեամբ միշտցա կը ներկայացնի
Լուսուն՝ Թագաւոր-Կայսեր հաստատութեամ:

Կանոնագրին բնից յուրեցումնեն վերջ ձեռ-
նակութեցաւ յուկարկութեամ որ տուալ հե-
տեւեալ արդիւնքը.

8. Մերսոպ Արքեպոս. 35 Տուե^(*)

8. Կիւրեն Վ.րդ. 30 "

8. Մկրտիչ Արքեպոս. 28 "

8. Վահան Վ.րդ. 26 "

8. Սուրեն Վ.րդ. 17 "

որոնք կազմեցին պատրիարքական ընտելեաց
հնգամուն ցանկը:

Աւարտած ըլլայով օրուան օրակարգը,
յաջորդ օր նոյն ժամուն վերսին գումարուե-
լու յառաջարկութեամբ, փակութեցաւ նիստ
ժամը 10.40ին:

(*) Նախազամ Մրազանք չէր մասնակցած յուկ-
արկութեան:

Բ. ԸՆԹՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱԹՐԻԱՐԳԻ

Ապրիլ 19ին նոյն ժամուն կրկին գու-
մարուեցաւ Միաբանական Ընդհանուր Ժողով՝
ընտելու համար ննջանուն ցանկին վրային
Ս. Արքուոյ ապագայ Պահակալը:

Նախ համ ընթրակուն գործողութեանց
սկսիր, Ասենապէտ Հօր հրաւերով ամբողջ
Միաբանութիւնը յուրնկայս մեկ վարդիկան
լուուրին պահեց ի յարգան լուսանողին նա-
խորդ պատրիարքին, որուն նորույն յալիսե-
նական հանգիստին համար Պատրիարքական
Տէղապահ Մրազանքը «Հոգուց» մը արտա-
սանեց. ապա ձեռնաւրկութեցաւ ասենական
գործողութեանց: Կատարուեցաւ զաղսին բրո-
ւոււրկութիւն: Փողովի ներկայ եղող 35
թարումերու բուկները ամբողջութեամբ կե-
ղունացան Պատր. Տեղապահ Գեր. Տ. Մես-
րոպ Արքեպոս. Նեանեանի վրայ, որ ծողովի
Ասենապէտ Հօր կողմէն պատօնապէտ յայ-
սարառուեցաւ Պատրիարք Երևանապէտի Առա-
նելիկան Ս. Արքուոյ: — Ապա Ասենապէտ
Հայր Սուրբը յայնեց ամբողջ Միաբանու-
թեամբ մերհաւուրութիւնները, եւ բարւո
գործունեուրեան բարեմաղրութիւններ բրաւ,
ուսնց պատասխանեց նորմենիր Պատրիարքը
հնեսեւեալ ուղերձով:

Խմ անձիս վրայ կատարուած այս ըն-
տրութիւնն իսուովով եւ յուզումով կը լի-
ցընէ հոգիս:

Յուզուած եմ, այո՛, վասնզի այն լու-
ծը, զոր Ս. Աթոռոյս պոլկո. եւ սրբազու-
մար Միաբ. Ընդհ. Ժողովը կը մնէ հիմա
տկար ու պարտասած ուսերուս վրայ, չա-
փազանց ծանր է, ու ես կը վախնամ՝ խոր-
հելուի թէ վարենամ թերեւս կրել զայն եւ
ընկուիմ անոր ծանրութեան ններեւ: ես
կը կարծէի թէ այս յառաջացած տարիիս
մէջ եւ 52 տարիներ տեսող միաբանական
կեանքէս եսոք՝ վերջացած էր այլեւս աւ-
պարեզս, այդ պատճառով է որ կը գի-
տակիմ թէ իմ տկար ու անդաւական ու-
ժերովս մեծագոյն յանդգնութիւնն մը պիտի
ըլլար զրաւել այն Սթոռոյ, զոր մորի եւ
սրտի բարձրագոյն կատարելիւթիւններով
եւ գերընուիր արժանիխներով նոյնացած եւ
յաւեթքական յիշատակաց արժանի մեր վեր-
ջին երկու մեծանուն պատրիարքները ա-
ւելի քան 15 տարի պանծացուցին ու փա-

ռաւորեցին յաչս Ազգին եւ յաչս հոգատար կառավարութեան:

Սյուն հանդերձ՝ նկատի ունենալով ներկայի պայմաններուն նարկադանքը եւ քաջակրուած մանաւանդ սիրելի միաբանակից եւ հոգեկից եղբայրներու ցոյց տուած միածայն վստահութենէն, վստահութիւն՝ զոր մեր ողբացեալ Ս. Պատրիարք Հօր վախճանումէն ասպին շատ տեղերէ արտայայտեցին նաեւ բարձրաստիճան եկեղեցականներ եւ ծանօթ ազգայիններ, կը պարտաւորուիմ խոնարիլ եւ համակերպի անծիս վրա կատարուած այս անարգամնեար ընտրութեան, համարելով բազմաց ծայնը՝ ծայնը ևստուծոյ, որուն գօրութիւնը ի տկարութեան կատարի:

Դարձեա՞ այդ սէրն ու համակրանքը, որոնց անկեղծութեան մին տարակուսիր, ինձ կատարեալ հաւատոր եւ վստահութիւն կը ներշնչնե՞ թէ Ս. Ուխտի Միաբանութիւնը բաղկացնող սիրելի եղբայրները պաշտօնիս կիրարկութեան մէջ պիտի զգանան իրենց սրտանուէք օժանդակութիւնը ու ամէն մասամբ զօրավիզ պիտի լինին, որպէսզի այս բազմանիւր հաստատութեան գործերը ընթանան կանոնաւոր, վարչական մեքենան չունենաց որ եւ կ խանգարում, նախորդ երգանակիցահատէ երկու պատիքարքներու Ս. Սթոռիս մէջ զարդ կարգութիւն կարգական եւ մշակութային շահը մնայ միշտ անչէց եւ Միաբանութիւնը հոգեւորական եւ ուսումնական մարզերուն մէջ շարունակէ իր վերելը, ինչ որ բաղդանքն է նաև Ազգին լորութեան, ու առող համար ամէնուն աշըն եւ ուշը սեւեռած են դէպի այս մեր Հայկական Սիոնը:

Ս. Սթոռիս գործերը, սակայն, ինչպէս ծանօթ է ամէնուուր, չեն սահմանակակուլիք միայն միթական եւ գրական պարունակին մէջ: Անիկա ունի իր այլեւազ միւլգերը, զորդինակ՝ իր թեմերու հոգեւոր հովուութիւնները, զանազան տեսչութիւններ, եկեւմական, կալուածական, տպագրական, գիւղական եւ այլ գործառնութիւններ եւ մատուցարութիւններ, կաթողիկոսական եւ պատրիարքական աթոռներու, ազգային պաշտօնական մարմններու եւ հոգատար կառավարութեան եւ օտար պատրիարքութեանց ու միաբանութեանց հետ բարւոր յարաբերութեանց մշակում, եւայլն: Ասոնց

ամէնուն վերին տեսուը ներգ է որ պատրիարքն է, բայց անիկա այդ մասին իր պատականութիւնը լրիւ կատարելու համար, անզամ մըն ալ կը կրկնեմ, պէտք ունի Միաբանութեան անկեղծ, սրտազին ու անվերապահ գործակցութեան:

Մասնաւորապէս Կ'ուզեմ զեշտել սա՛ պարագան՝ թէ մենք ամէն բանէ առաջ վահական կրօնաւորներ ենք եւ ուխտաել միաբանները Սուրբ Աթոռիս, ու իրը այդ՝ աւագ եւ նուիրական պարտականութիւնը ունինք Աստուծոյ ծառայութիւնը գերազանց միմ սա ամէն ծառայութիւններէն ու առաջին տեղը տալ մեր եկեղեցականի եւ կրօնաւորի պարտականութեանց եւ բնաւ չներզանալ եւ խուսափիլ անոնցմէ, որպէսզի մեր ուխտին ու խոնդնանքին դէմ չմեղանչենք եւ բարի օրինակ հանդիսանանք Սուրբ Աթոռիս մէջ պատրաստուող նոր սերունդին եւ Ս. Եկեղեցի հովանին տակ ապրող հաւատացեալ հօտին:

Սուազին օրէն ինչ պաշտօնի մէջ որ գտնուած եմ՝ ինձ սկզբունք ըրած եմ վարել զայն սիրով եւ բաղրութեամբ, համոզուած ըլլավով թէ ուր որ կայ սէր եւ համերաշխութիւն եւ գիտակարծ վստահութիւն՝ այսներ գործերը կ'ընթանան կանոնաւոր ու պաշտօնի լուծը, որքան ալ ձանդ ըլլայ, կը թեթենայ ու կը բաղցանայ:

Անշուշտ ամէնքս համամիտ ենք սա՛ կէտին՝ թէ կարգապահութիւնը յարգանք եւ հնազանդութիւնն է Օրէնքին եւ ոչ թէ Օրէնքի պահապանը եղող պաշտօնեային, որ իր պարտուց դէմ մեղանչած պիտի լինէր՝ եթէ անտարբեր գտնուէր եւ թոյլ տար որ անկարգութիւններ մուտք գործէն վանական կեանքին մէջ եւ եկեղեցական պաշտօնակատարութիւնը մատնուէր կամայականութեանց:

Այս պատճառաւ պիտի փափաքէի որ Ս. Աթոռիս սիրելի Միաբանութիւնը իր ներքին եւ արտաքին զանազան կարգի պաշտօններու կատարման մէջ ունենար իշխամիտ ու աշխատանքը յարատեւութիւնն, ու մանաւանդ զանական կարգ ու կանոնի եւ աւանդութեանց գերմ նախանձախնդրութեանք զանակի ըլլար որ Սուրբ Եկեղեցին մէջ տիրէր բարեպաշտ եւ պաշտօնասէր ոզի եւ միաբանական կինցային մէջ՝ անխուու, եղբայրասէր եւ համերաջն մինո-

լորու: Այս պայմաններով է միայն՝ որ կը քրօնաւորական սրբանուէք կեանքը կը քաղցրանայ եւ համեմի կը ըլլայ Աստուծոյ եւ գովիդ՝ յաչս մարդկան:

Կարեւոր կը համարեմ յիշեցնել նաև՝ թէ երուսաղէմի պատրիարքութիւնը ամէն բանէ առաջ ըլլալով Ս. Տեղեաց պատրիարքութիւն՝ ստացած է համազգային նշանակութիւն, եւ Սուրբ Աթոռիս գահակալները՝ հանդերձ Միաբանութեամբ պաշտպաններն ու պահապաններն են Տնօրինական Սրբավայրուն մէջ Հայ ազգի վայելած դարաւոր ու նուրբական իրաւունքներուն, իրաւունքներ՝ որոնք անցեալն մէջ ձեռք բրուու են բարոյական ու նիւթական անհաշուելի ճիգերով ու զոհորութիւններով։ Ազգը իրաւունք ունի մեզմէ պահանջելու, որ՝ իրեւ քաջարթուն պահանջներ՝ հաւասարմութեամբ ու սրբութեամբ եւ նախանձախնդիր ու հոգածու արիութեամբ պահնենք ու պաշտպաններ այդ նուրբական ու անզին աւանդները, եւ, կրթական ու մշակութային գործին զուգընթաց, զարգացնենք եւ բարեկարգնենք նաև Ս. Երկրի ազգային հաստատութիւնները եւ Տնօրինական Սրբավայրերուն մէջ մեր առանձին ու ընկերովի վաղնջական իրաւունքներն ու սեպհականութիւնները։

Ո՞վ կարող է ուրանալ թէ երուսաղէմի պատրիարքութեան արծէքն ու նշանակութիւնը՝ առաւելապոյն չափով՝ կապու են Տնօրինական Սրբավայրերուն նաև, եւ միջազգային այս քաղաքին մէջ, որ է կեղրոն եւ խանձարու բրիստոնէութեան, միւս պատրիարքութեանց համահաւասար մեր զրաւած դիրքն ու վայելած առանձնաշնորհիւններն են որ բարձր ու պատկանի կ'ընծայեն Հայ Առաքեական Ս. Եկեղեցին յաչս ընդհանուրին։

Սյժմ կը փակեմ խօսքս շնորհակալութիւն յայտնելով Աստենապես Հայր սուրբին յանուն Պատ. Միաբանական Ընդհ. Ժողովի ըրած անկեղծ, սրտազին եւ ազնիւ արտայայտութեանց համար եւ Կօրհնեմ բարեցան եւ սրբագումար Միաբանութիւնս, վարժարանաց ուսուցիչներն եւ ուսանողները, աշխատաւոր եղբարիները եւ բարեկաշտուիի մայրապես քրյոքը եւ Ս. Աթոռուս անցեալ եւ ներկայ բոլոր երախտաւորներն ու բարերաները, եւ կը մաղթեմ որ Ամենախնամ

Արարիքը հաստատուն եւ անսասան պահէ Հայոց ազգը եւ Հայաստանիաց Ս. Եկեղեցին, Սրբոց Յակոբեանց մեր այս մենաստանը եւ Առաքեական Սուրբ Աթոռու, եւ զօրպիկ ու առաջնորդ ըլլայ ամէնուս ի Բարին եւ յօգտակարն եւ մեր Աթոռանուէք ջանքերը յաջողութեամբ պասկէ, ամէն։

Այս երգուեցաւ միաբերան եւ սրտարունք Սիօնի որդիի զարդիք շարականը, որու ընբացէցն Մայր Տաճարի բոյր զանցակները եւ կյոնակները կը զարդարեն աւետելով ամենինի ընտրութիւնը նոր Պատրիարքին։ Նարականի աւարտումին ժողովականի բաղմած առաջնորդեցին նորընիր Պատրիարքը կեղեցին։ Պատրիարքարանի մուտինին աղջի ուուրցաւ առաւ եւ չշրաւափառով մօլէք գործեց Մայր Տաճարէն ներա, որ լրազգադուած եր տօնական օրերու պայծառութեամբ։ Ս. Գլխադիր մասրան աղջի կամաց արաւոր կը աղջի կամ առաւ բափօրը եւ նորընիր Պատրիարք Մրգազանը խնկարէցի Երբավայրը եւ ուուրցանի կամակի, երբ դպրաց դասր կ'երգէր «Ո՛՛ ենն յուրեան նորդոց նուօման շարականը։ Թափօրը անցաւ դաս ուր Մրգազանը ժողովարդին զարձած քանի մը հակիրճ խօսեւով ծանուց իր ըներութիւնը, օրինեց ամենինը եւ իր ընօրինակալութիւնը յայնեց իր անձին ուուրց յառաջ եկած այս ընդհանուր համականինին համար։ Ազգային բարգաւաճնան, եկեղեցին պայծառութեան, եւ Ս. Աթոռոյ հաստատութեան համար մարդաբներ քրաւ, որնեց կը պատասխանէր ժողովուրդը սրբաւութիւնի մասին առաջարկութեանը։

Այս ամբողջ Միաբանութիւնը մօսեցաւ եւ ազհամբոյրով օնորհաւորեց իր նոր Պետր, որ խարապէ յուզաւած կ'ողջազուրէ իր զաւակները։

«Գալապան ծաղկեալց շարականի երգեցմամբ, եւ բափօրով կրկին պատրիարքարան եկած ամենինը։ Բափօրին կը հետեւէր այս անգամ ժողովուրդը, որ վերը, Մրգազան Հօր «Պահպանիչնեն եսք կը մօտենար աշանամբոյր եւ կը ընօրինաւորէր նորընիր Պատրիարքը։

Պատուախուրեամբ եւ Մրգազան Հօր կ'ենաց արեւեատութեան մարդաբներով վերջացաւ պատրիարքական ըներութեան հետ առբջակից այս յաւես իշեատակելի առտենին հանդիսութիւնը։

Գեր. Տ. Մեսրոպ Արքեպօք Պատրիարք բնութառքան առքի համաձայն են բազմարի հեռազիրներ եւ նամակներ, որոնց բոլորին մեջ են կ'առաջայտուի անվերապահ գոհունակութիւն եւ մեծ ուրախութիւն հասառութեան ընթառութեան համար: Մերոց Յակոբեաց Արքեպօքական Ռւիտը կը յայտնի իր ուրապին ընդունակալուրիւնը, նորընթիւ իր Պիտին նկամամբ ցոյց տրաւած այս ընդհանութեան համակարգին եւ եղած բարեմաղութեանց համար: Հարկադրուած ենք տեղի սլութեան պահնառով տալ ցուցակը միայն՝ ցարդ սացուած հեռազիրներու եւ նամակներու:

Ե Ն Ա Ր Հ Ա Խ Ո Ր Ա Կ Ա Խ Ի Բ Ն Ե Ր

Վեհ. Տ. Սահակ Կաթողիկոս Կիլիկիոյ.
Գեր. Տ. Գեորգ Արքեպօք. Զեօքրէքնեան՝ Կաթղ. Տեղակալ Ա. Էջմիածնի.
Ամեն. Տ. Մեսրոպ Արքեպօք. Նարոյեան՝ Պատրիարք Կ. Պողոսյան.
Տ. Գևորգ Արքեպօք. Սպովէկիեան՝ Կաթղ. Լիազոր Պատուիրակ (Նիւ-Եղոք).
Տ. Զաւէն Արքեպօք. Եղիակեան՝ Նախակին Պատրիարք Կ. Պողոսյան.
Տ. Գևորգ Արքեպօք. Սպարանեան՝ Կիլիկիոյ Կաթղ. Ընդհանուր Փիրանորդ.
Տ. Գարեգին Արքեպօք. Ցողովէկիեան՝ Կաթղ. Լիազոր Պատուիրակ (Նիւ-Եղոք).
Տ. Զաւէն Արքեպօք. Եղիակեան՝ Նախակին Պատրիարք Կ. Պողոսյան (Պաղտասատ).
Տ. Մամիկոն Արքեպօք. Սպիրունիկան (Կալէպ).
Տ. Մամիկոն Եղոք. Սիրունեան (Գահիրէ).
Տ. Մամիկոն Եպոս. Գալֆայեան (Նիւ-Եղոք).
Տ. Տիգրան Վրդ. Ներոյեան (Փարիզ).
Տ. Սիմեոն Վրդ. Մանուկեան (Երևան).
Հ. Բ. Բ. Միութեան Կաթղոս (Փարիզ).
Ղեմեմ. Գալուստ Քէյ Կիլիկինիան (Փարիզ).
Վահեմ. Տանիկի Զագրը (Գահիրէ).
Վահեմ. Ռոկան Քէյ Մարտիկան (Հելուան),
Տիգրին Աննա Ղալի Փաշա (Գահիրէ).
Տիգրին Վերգինէ Քէյօէկեան (Վիլֆրանչ).

Երևանի կողմէն
Տիգրին Դաւիթ Յովհաննէսիան,
» Մերկէր Մերկէրեան,
Աշճան ընտանիք.

Անմիենին

Տօքթ. Սարգիս Պոտոսիան,
Տիգրին Լիւան Պուրակեան,
» Կարապետ Արամ Փափագեան.

Նախայէն՝

Ս. Գևորգի Վարժարանի Հոգաբարձութիւն.
Ս. Գևորգի Վարժարանի պաշտօնէութիւն.
Հ. Բ. Բ. Միութեան Մասնաճիւզ.
Հայ Կրթ. Տէայկալէն Միութիւն.
Հայ Երիտասարդաց Միութիւն.
Գրիգորեատ ընտանիք.
Թորոսեան ընտանիք.
Մարգինեան եղագարք.
Տօքթ. Խակեր Քէյչէնեան.
Տիգրին Խաչատրուած.
» Գարեգին Թաղէոսեան.
» Արա Գալէմնեան.
» Յարութիւն Նոսային.
» Լիւան Ալթըբարձաքեան.
» Հայկ Ստամոլիեան.
» Յովհաննէ Գրիգորեան.

Հայթայէն՝

Ա. Գարժարանի Հոգաբարձութիւն.
Հայ Երիտասարդաց Միութիւն.
Հայ Գիշայի Հայունեաց Միութիւն.
Տօքթ. Յովհաննէս Թորեան.
Տիգր Միմոն Սինանեան.
» Արքահամ Փափազեան.
» Գասպար Աղաձանեան.
» Յ. Տէտէսեան.

Ամմանէն՝

Տիգր Մերոց Անթիքանեան.
Գէտէվիտ ընտանիք.
Տիգր Արմենակ Տէր Գրիգորեան.

Անզայէն՝

Տիգր Յակոբ Արուէնեան.
Եօթնաղբարեան ընտանիք.

Անզիայէն՝

Բակերչեան ընտանիք.
Տօքթ. Տ. Մարգարեան.
Տիգր Ա. Եսայեան.
» Վարդ Նազարեան.
» Արթին Լոգմակէօվեան.

Կապրոսէն՝

Տիգր Պաղտասար Նշանեան.

Միւրիայէն՝

Տիգր Կ. Քասախեան.
» Գարիբէչեան.
» Մազլումեան.

Ամերիկայէն՝

Հ. Բ. Բ. Մ. Կիւրեներքի Կեղր. Վարչութիւն.
Տիգր Վ. Գիւրբանեան.

ՇՆՈՐՀԱԿՈՐԾՎԱՆ ՆԱՄՈՒԿՆԵՐ

Միւրիալէն՝

- Տ. Արտաւազդ Արքեպոս.
- Տ. Խաղ Արքեպոս. Աջապահեան.
- Տ. Եփրեմ Արքեպոս.
- Տ. Տոնիկ Արք. Անգլիան.
- Տ. Կրիկորին Ժապայի Արքեպոս. Ասորեց Հաւեպի պատրիարքական փոխանորդ.
- Տ. Նորայր Վրոշ. Գողարեան.
- Տ. Վարդան Քնն. Վարդերեսեան.
- Վեր. Ռիմա. Ամերիկան միսինար.
- Ժան Էջ էյտու Ֆրանսական Բարձր Գոմիսերութեան Գայուսատառար.
- Տիար Լ. Ն. Զինեան.
- » Մ. Նաթանեան.
- » Նախանդանորդան.
- » Մ. Ամբուլարի.
- Երեցին. Տ. Ն. Թափուղճեան.
- Տիար Վ. Ալղունեան.
- » Հ. Գրանենեան.
- » Գառնիկ Ս. Դաւիթեան.
- » Յ. Տ. Գազանեան.
- » Մաղսէ Փայտեան.
- » Ղաւարո Ղպիկեան.
- Հայքաքիոյ Թաղական Խորհուրդ.

Կիպրոսէն՝

- Տիար Արամ Մ. Հ. Դէորգեան.
- » Գերձ Սանտոռունի.

Եղիպատին՝

- Տ. Յ. Աւագ Քնն. Սարգիսեան.
- Տ. Պատիկ Քնն. Խալիկեան.
- Տիար Արշակ Արչայանեան.
- » Յ. Պոնտիկեան.
- » Վահան Թէքեան.
- » Գուրգէն Միթթարեան.
- » Վ. Նաւասարդեան.

Տօքթ. Շ. Մերիզան.

Տիար Արսէն Երկաթ.

Գալէմբեարեան Եղիպատիք.

Տիար Արյանի Գուրսումեան.

» Արմենակ Զէնեան.

Տիար Մաթիլդ Ս. Գայուղճեան.

Տիար Սիլվոն Գայուղճեան.

» Յ. Նալպան Հայունեան.

Ս. և Զ. Մանիկ Հայուն.

Տիար Վանիկ Վանիկեան.

» Վ. Վանիկ Վանիկեան.

Տիար Վանիկ Վանիկեան.

Տիար Վանիկ Վանիկեան.

Տ. և Զ. Մանիկ Վանիկեան.

Տիար Վանիկ Վանիկեան.

» Վ. Վանիկ Վանիկեան.

Իրազէն՝

- Տ. Խուրէն Արքեպոս. Մանասեան.
- Տիար Կարապետ Մելքոնեան.

Եամայէն՝

- Պատ. Յ. Մանուշակեան.
- Տիար Յ. Գույունմեան.
- » Տիգրան Գանեան.
- » Ցովհաննէն Գէղիրկեան.

Երաւապէնէն՝

- Վահեմ. Մր. Վ. Տ. Պաթըշչիլ՝ Պաղեստինի Գետական Աւագ Քարտուղար,
- Մր. Քիթ-Բոչ, Սամ.ի Նախանդային Կառավարիչ,
- Մր. Մէլքոն, ճարտարապետ,
- Մր. է. Զարթէւսն, Ճարտարապետ,
- Արգարիսու Էջ՝ Պաղ. Եւեմտական Բնդու, Քննիլ.
- Ֆրանչիսկան Կրաստանիայէն,
- Տիար Ալիկ Էջ Նաշաշիպի.
- Տօքթ. Վ. Բասար,
- Տօքթ. Գ. Գրիգորեան.
- Տօքթ. Տ. Լաման.
- Մր. Ժ. Ճօնընը Կառավարական Գանձապետ:

Բերդինէնէն՝

- Տ. Ցովհ. Գնն. Արմանեան.
- Տիար Աւեան Տ. Սարգիսեան.

Անդրյուդանէն՝

- Խըսէյֆայի Հայեր,
- Տիար Վ. Պասթանէնան.
- » Արսէն Արգարիսն.

Պայտէն՝

- Տ. Կորիւն Քահանայ Շակինեան.
- Տիար Երսւանդ Լօգմակօզեան:
- » Աւոն Միհրանեան:

Ֆանասյէն՝

- Հ. Բ. Բ. Միութեան Կեդր. Վարչութիւն.
- Տոքթ. Վահան Թորոսովսան,
- » Ալլանիլքտի Որդի.
- Պրո. Վ. Բասմանէնան.
- Տիար Արմենակ Սագըզեան.

ՇՆՈՐՀԱԿՈՐԾՎԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԻ Ա

* 20 Ապրիլ Ել. — Երուսաղէմի հառավարիչ

Մր. Քիթ-Բոչ, իր օդնականին՝ Մր. Մանթուրյան հետ այցելեց նորընտիր Գատրիարք Սրբազնին իր անձնական յարկաբաննին մէջ, չնորհաւորեց և ուղագուրուեցան միմեանց հետ. Մր. Քիթ-Բոչ յարնեց թէ այ այցելութիւնը պաշտանական հանդամանը չունէր, այլ զուտ անձնական և բարեկամակն է, զոր կատար ինքնարքարար իր մասնաւոր ուղարկութիւննը յարնենելու համար կատարուած ընտրութեան համար:

Այժմեցին նաև Յունաց ընտրեալ-պատրիարքի կողմէ՝ Ապարք. Եղիպատիկ Գերարդ Գանձապահ Գերարդ. Ֆերար Արքապատիկ Գերարդ. Մարտիրոսն Արքապատիկ Գանձապահուուսու — Ասորեց մեծասոր Գեր. Մարտիրոսնու — Արշ-Տիքըն Սթիւարտ և կանոնիկոս Գրիգորէն, Անկիլիքան Սպիտակոսուարանէն: